

Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районында муниципаль хезмэт турында нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Муниципаль хезмэт

Муниципаль хезмэт-гражданның хезмэт шартнамәсе (контракты) төзү юлы белән билгеләнә торган муниципаль хезмэт вазыйфаларында даими нигездә гамәлгә ашырыла торган һөнәри эшчәнлеге.

Муниципаль хезмәткәр өчен яллаучы булып «Актаныш муниципаль районы» муниципаль берәмлеге тора, аның исемненән яллаучы вәкаләтләрен яллаучы вәкиле (эш бирүче) башкара.

Яллаучының (эш бирүченең) вәкиле булып Актаныш муниципаль районы Башлыгы, жирле үзидарәнең башка органы житәкчесе яисә яллаучының (эш бирүченең) вәкиле вазыйфаларын башкарырга вәкаләтле башка зат булырга мөмкин.

2. Актаныш муниципаль районында муниципаль хезмәтнең хокукый нигезләре

Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районында муниципаль хезмәтнең хокукый нигезләрен Россия Федерациясе Конституциясе, "Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында" 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба-Россия Федерациясе Конституциясе) "Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында" Федераль закон) һәм башка федераль законнар, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, муниципаль хезмэт турында Татарстан Республикасы кодексы, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, «Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы, әлеге Нигезләмә, гражданның җыеннарында кабул ителгән карарлар һәм башка муниципаль хокукый актлар тәшкил итә.

Муниципаль хезмәткәрләргә "Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында" Федераль законда каралган үзенчәлекләре булган хезмэт законнарының гамәлдә булуы кагыла.

3. Муниципаль хезмәтнең төп принциплары.

Муниципаль хезмәтнең төп принциплары:

- 1) кеше һәм гражданның хокукларының һәм ирекләренең өстенлеге;
- 2) Россия Федерациясе дөүләт телен белгән гражданның муниципаль хезмәткә тигез керүе һәм аны җенесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфаи хәленә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, иҗтимагый берләшмәләргә каравына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка шартларга тигез булуы;
- 3) муниципаль хезмәткәрләренең профессиональлеге һәм компетентлыгы;
- 4) муниципаль хезмәтнең тотрыклылыгы;
- 5) муниципаль хезмәткәрләренең эшчәнлеге турында мәгълүматларның ачыклыгы;
- 6) иҗтимагый берләшмәләр һәм гражданның белән үзара хезмәттәшлек;
- 7) муниципаль хезмәткә карата төп таләпләренең бердәмлеге, шулай ук муниципаль хезмәтне узганда тарихи һәм башка жирле традицияләргә исәпкә алу;
- 8) муниципаль хезмәткәрләренең хокукый һәм социаль яклануы;
- 9) үз вазыйфаи бурычларын үтәмәгән яисә ышанычсыз үтәгән өчен муниципаль хезмәткәрләренең җаваплылыгы;
- 10) муниципаль хезмәтнең партиядән тыш булуы.

4. Муниципаль хезмәтне финанслаштыру

Муниципаль хезмәтне финанслау, муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт өчен түләү чыгымнарын, аларны пенсия белән тәэмин итүне, муниципаль хезмәткәрләргә бирелә торган гарантияләрне тәэмин итүгә бәйлә башка чыгымнарны да кертәп, Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районының җирле бюджеты акчалары исәбеннән башкарыла, әгәр Федераль Законда, Татарстан Республикасы законнарында башкасы билгеләнмәгән булса.

II. Муниципаль хезмәт вазифалары

5. Муниципаль хезмәткәр

1. Муниципаль хезмәт вазыйфасы-җирле үзидарә органының яисә муниципаль вазыйфаны биләүче затның вәкаләтләрен үтәүне тәэмин итү буенча билгеләнгән бурычлар даирәсе булган муниципаль берәмлек уставы нигезендә төзелә торган җирле үзидарә органындагы вазыйфа.

2. Актаныш муниципаль районында муниципаль хезмәт вазыйфалары Татарстан Республикасы законы белән раслана торган Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

3. Актаныш муниципаль районы җирле үзидарә органының штат расписаниесен төзегәндә һәм раслаганда Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында каралган муниципаль хезмәт вазыйфалары исемнәре кулланыла.

6. Муниципаль хезмәт вазифаларын классификацияләү

1. Муниципаль хезмәт вазифалары түбәндәге төркемнәргә бүленә:

- 1) муниципаль хезмәтнең югары вазифалары;
- 2) муниципаль хезмәтнең төп вазифалары;
- 3) муниципаль хезмәтнең әйдәүче вазыйфалары;
- 4) муниципаль хезмәтнең өлкән вазыйфалары;
- 5) муниципаль хезмәтнең кече вазыйфалары.

2. Татарстан Республикасы муниципаль хезмәт вазыйфалары белән дәүләт гражданлык хезмәте вазыйфаларының чагыштырмасы, тиешле муниципаль хезмәт вазыйфаларына һәм Татарстан Республикасы дәүләт гражданлык хезмәте вазыйфаларына квалификация таләпләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.

3. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләре Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

4. Муниципаль хезмәт вазыйфаларының һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларының нисбәте муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында билгеләнгән.

7. Муниципаль хезмәткәрләрнең класслы чиннары

1. Класслы чиннар муниципаль хезмәткәрләргә бирелә һәм муниципаль хезмәткәрләрнең һөнәри әзерлек дәрәжәсенең муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләренә туры килүен күрсәтә.

2. Актаныш муниципаль районында муниципаль хезмәткәрләргә түбәндәге класслы чиннар бирелә:

муниципаль хезмәтнең югары вазыйфаларын биләүчеләргә - 1, 2 яки 3 класслы хакыйкый муниципаль киңәшче;

муниципаль хезмәтнең төп вазыйфаларын биләүчеләргә - 1, 2 яки 3 класслы муниципаль киңәшче;

муниципаль хезмэтнең әйдәүче вазыйфаларын биләүчеләргә - 1, 2 яки 3 класслы муниципаль хезмэт киңәшчесе;

Муниципаль хезмэтнең өлкән вазифаларын башкаручылар — 1, 2 яки 3 класслы муниципаль хезмэт референты;

Муниципаль хезмэтнең кече вазифаларын башкаручылар — 1, 2 яки 3 класслы муниципаль хезмэт секретаре.

3. Муниципаль хезмэт вазифаларын югарыда күрсәтелгән төркемнәргә кертү Татарстан Республикасының муниципаль хезмэт вазифалары реестрына нигезләнеп башкарыла.

4. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чины бирү һәм аны саклау тәртибе (муниципаль хезмәткәрләрне муниципаль хезмәтнең башка вазифаларына күчәргәндә һәм муниципаль хезмәттән азат ителгәндә Татарстан Республикасы законнарына нигезләнеп билгеләнә.

III. Муниципаль хезмәткәрнең хокукый хәле (статусы)

8. Муниципаль хезмәткәр

1. Районның муниципаль хезмәткәре булып федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча Актаныш муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән түләнгән торган акчалата түләү өчен билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәт вазыйфаларын башкаручы граждандан тора.

2. Актаныш муниципаль районы җирле үзидарә органнары эшчәнлеген техник яктан тәмин итү вазыйфаларын башкаручы затлар муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләмиләр һәм муниципаль хезмәткәр булып саналмыйлар.

9. Муниципаль хезмәткәрнең төп хокуклары

1. Муниципаль хезмәткәр түбәндәгеләргә хокуклы:

1) муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасы буенча аның хокукларын һәм бурычларын билгели торган документлар, вазыйфаи бурычларны үтәү сыйфатын бәяләү критерийлары һәм хезмәттә алга китү шартлары белән танышу;

2) вазифаларны үтәү өчен кирәкле оештыру-техник шартларны тәмин итү;

3) хезмәт законнары, муниципаль хезмәт турындагы законнар һәм хезмәт шартнамәсе (контракты) нигезендә хезмәт өчен түләү һәм башка түләүләр;

4) Эш (хезмәт) вакытының нормаль дөвамлыгын билгеләү, ял көннәре һәм эш көне булмаган бәйрәм көннәре, шулай ук еллык түләүле отпуск бирү белән тәмин ителә торган ял;

5) Актаныш муниципаль районының җирле үзидарә органы эшчәнлеген камилләштерү буенча тәкъдимнәр кертү белән бергә, вазыйфа бурычларын үтәү өчен кирәкле мәгълүмат һәм материалларны билгеләнгән тәртиптә алу

6) муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурста үз инициативасы белән катнашу;

7) муниципаль хокукый акт нигезендә җирле бюджет акчалары исәбеннән өстәмә һөнәри белем алу;

8) үзенең шәхси мәгълүматларын яклау;

9) шәхси эшенә кертелгәнче үз эшенең барлык материаллары, һөнәри эшчәнлеге турындагы бәяләмәләр һәм башка документлар белән танышу, шулай ук шәхси эшкә аның язма аңлатмаларын җәлеп итү;

10) үз хокукларын, социаль-икътисади һәм профессиональ мәнфәгатьләрен яклау өчен берләшмәләр, шул исәптән һөнәри берлекләр булдыру хокукы;

11) хезмәт законнары нигезендә индивидуаль хезмәт бәхәсләрен карау, муниципаль хезмәттә үз хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау, аларның бозуларына карата судка шикаять белдерүне кертәп;

12) Россия Федерациясенең законнарына ярашлы рәвештә пенсия белән тәмин ителү.

9.3. Муниципаль хезмәткәр, контракт буенча җирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәрдән тыш, мәнфәгатьләр конфликтына китермәсә һәм "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль законда

башкасы каралмаган булса, яллаучы (эш бирүче) вәкиленә алдан язмача хәбәр итеп, бүтән түләүле эш башкарырга хокуклы.

10. Муниципаль хезмәткәренәң төп бурычлары

1. Муниципаль хезмәткәр түбәндәгеләрне үтәүгә бурычлы:

1) Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнарны, федераль законнарны, Россия Федерациясенәң башка норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, Актаныш муниципаль районы Уставын һәм башка муниципаль хокукый актларны үтәргә һәм аларның үтәлешен тәэмин итәргә;

2) вазыйфа инструкциясенә ярашлы рәвештә вазыйфа бурычларын үтәү;

3) вазыйфа бурычларын башкару вакытында раса, милләт, тел, дини ышаныч һәм башка шартлардан аерылмыйча, кеше һәм гражданның хокукларын, ирекларен һәм законлы мәнфәгатьләрен, шулай ук оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен сакларга;

4) Актаныш муниципаль районы җирле үзидарә органында билгеләнгән эчке тәртип кагыйдәләрен, вазыйфаи инструкцияне, хезмәт мәгълүматы белән эшләү тәртибен үтәргә;

5) вазыйфа бурычларын тиешле рәвештә башкару өчен кирәкле квалификация дәрәжәсен сакларга;

6) дәүләт серен һәм федераль законнар белән сакланучы башка серне тәшкит иткән мәгълүматларны, шулай ук вазыйфа бурычларын башкаруга бәйле рәвештә үзенә билгеле булган мәгълүматларны, шул исәптән гражданның шәхси тормышына һәм сәламәтлегенә, намусына һәм абруена кагылышлы мәгълүматларны игълан итмәскә;

7) дәүләт һәм муниципаль милекне, шул исәптән аңа вазыйфаи бурычларын башкару өчен бирелгән милекне сакларга;

8) үзе һәм гаилә әгъзалары турында Россия Федерациясе законнарында каралган белешмәләрне билгеләнгән тәртиптә тапшырырга;

9) Россия Федерациясе гражданлыгын яки Россия Федерациясенәң халыкара килешүендә катнашучы чит ил гражданлыгын туктату турында, аның нигезендә чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга хокуклы, муниципаль хезмәткәргә бу турыда белгеле булган көнне, ләкин Россия Федерациясе гражданлыгын яки Россия Федерациясенәң халыкара килешүендә катнашучы чит ил гражданлыгын туктату көненнән биш эш көненнән соңга калмыйча, язма рәвештә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) хәбәр итәргә;

9.1) чит ил гражданлыгын алу яки чит ил территориясендә гражданның даими яшәү хокукын раслаучы яшәү рәхсәтнамәсен яки башка документ алу турында, муниципаль хезмәткәргә бу турыда белгеле булган көнне, ләкин чит ил гражданлыгын алу яки чит ил территориясендә гражданның даими яшәү хокукын раслаучы яшәү рәхсәтнамәсен яки башка документ алу көненнән биш эш көненнән соңга калмыйча, язма рәвештә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) хәбәр итәргә;

10) "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне, йөкләмәләрне үтәргә, тыюларны бозмаска;

11) вазыйфаи бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтына китерергә мөмкин булган шәхси кызыксынуы турында яллаучы (эш бирүче) вәкиленә язма рәвештә хәбәр итәргә һәм мондый конфликтны булдырмау чараларын күрергә.

12) Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турында Кодекстың 18.2 статьясында каралган анкетадагы белешмәләргә аңа билгеле булган үзгәрешләр турында яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) язма рәвештә хәбәр итәргә, моңа яллаучы (эш бирүче) вәкиле карары буенча үзгәртелгән белешмәләр керми (алга таба - анкетадагы белешмәләр).

2. Муниципаль хезмәткәр үзенә бирелгән хокуксыз йөкләмәне үтәргә хокуклы түгел. Тиешле җитәкчедән муниципаль хезмәткәр фикеренчә, хокуксыз булган йөкләмәне алганда, муниципаль хезмәткәр, йөкләмә биргән җитәкчегә, Россия Федерациясенәң федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы

законнары һәм башка норматив хокукый актлары нигезләмәләре күрсәтелеп, әлеге йөкләмәне үтәгәндә бозылырга мөмкин булган муниципаль хокукый актлар нигезләмәләрен күрсәтеп, әлеге йөкләмәнең хокуксызлыгын нигезләүне язма рәвештә күрсәтергә тиеш. Житәкче әлеге йөкләмәне язма рәвештә раслаган очракта, муниципаль хезмәткәр аны үтәүдән баш тартырга тиеш. Хокуксыз йөкләмәне үтәгән очракта муниципаль хезмәткәр һәм бу йөкләмәне биргән житәкче Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы була.

11. Муниципаль хезмәт белән бәйлә чикләүләр.

1. Гражданин муниципаль хезмәткә кабул ителә алмый, ә муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәттә була алмый, әгәр:

1) аны закон көченә кәргән суд карары белән хокукка сәләтсез яисә хокукка сәләте чикләнгән дип тану;

2) аны законлы көченә кәргән суд хөкеме буенча муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча вазыйфаи бурычларны үтәү мөмкинлеген бетерә торган җәзага хөкем итү;

3) гражданин дөгъва кыла торган муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча яисә муниципаль хезмәт муниципаль хезмәткәре биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча вазыйфаи бурычларны үтәү мондый белешмәләрдән файдалануга бәйлә булса, дөүләт һәм федераль законнар белән саклана торган башка сер булып торган белешмәләргә рөхсәт рәсмиләштерү процедурасын узудан баш тарту;

4) муниципаль хезмәткә керүгә яисә аны узуга тоткарлык тудыра торган һәм "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль закон нигезендә медицина оешмасы бәяләмәсе белән расланган чире булу;

5) җирле администрацияне житәкләүче муниципаль берәмлек башлыгы белән якын туганлык (ата-аналар, ир белән хатын, балалар, абыйлары, апалары) булу, әгәр муниципаль хезмәт вазифасын биләү бу вазифалы затка туры буйсыну яки күзәтү белән бәйлә булса; яки муниципаль хезмәткәр белән, әгәр муниципаль хезмәт вазифасын биләү берсе икенчесенә туры буйсыну яки күзәтү белән бәйлә булса;

6) чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга хокуклы булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы Россия Федерациясе гражданын яки чит дөүләт гражданын туктату;

7) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, чит дөүләт гражданын яки яшәүгә рөхсәте яисә гражданның чит дөүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документлары булуы;

8) муниципаль хезмәткә кәргәндә һәм (яисә) аны узу чорында муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә комачаулый торган чикләүләренә, тьюларның һәм таләпләренә үтәлүен раслый торган ялган документлар һәм (яисә) белә торып ялган белешмәләр тапшыру яки муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә комачаулый торган чикләүләренә, тьюларның һәм таләпләренә үтәлмәвен таныкый торган документлар һәм (яисә) белә торып ялган белешмәләр тапшыру;

9) "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль закон, 2008 елның 25 декабре 273-ФЗ санындагы "Коррупциягә каршы көрәш турында" Федераль закон (алга таба - "Коррупциягә каршы көрәш турында" Федераль закон) һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән мәгълүматларны муниципаль хезмәткә кәргәндә тәкъдим итмәү яки билгеле дәрәҗә булмаган яки тулы булмаган мәгълүматлар тәкъдим итү;

9.1) Татарстан Республикасының муниципаль хезмәт турында Кодексының 18.1 статьясы белән билгеләнгән мәгълүматларны тәкъдим итмәү.

10) аны чакырылыш комиссиясе бәяләмәсе нигезендә (контракт буенча хәрби хезмәт узган граждандан тыш) законлы нигезләре булмаган килеш чакырылыш буенча хәрби хезмәт узмаган дип таныганда - күрсәтелгән бәяләмәгә Россия Федерациясенә тиешле субъектының чакырылыш комиссиясенә шикаять белдерү өчен билгеләнгән срок тәмамланган көннән алып 10 ел дәвамында, ә әгәр күрсәтелгән бәяләмә һәм (яисә) Россия Федерациясенә тиешле субъектының чакырылыш комиссиясе карары күрсәтелгән бәяләмәгә карата гражданин шикаяте буенча судка шикаять бирелде, - күрсәтелгән бәяләмәне һәм (яисә) Россия Федерациясе тиешле субъектының чакырылыш комиссиясе карарын гражданның күрсәтелгән бәяләмәгә

шикаяте буенча чыгарганда гражданның хокуклары бозылмаган дип танылган суд карары закон көченә кергән көннән алып 10 ел дәвамында;

11) аның чит ил агенты статусын алуы.

2. Гражданин Актаныш муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасына контракт буенча билгеләнә алмый, ә муниципаль хезмәткәр Актаныш муниципаль районы Башлыгы белән якин туганлык (ата-аналар, ир белән хатын, балалар, абый-энеләр, апа-сеңелләр) булган очракта, Актаныш муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасын контракт буенча башкара алмый.

3. Гражданин муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен билгеләнгән иң чик яшькә - 65 яшькә җиткәннән соң муниципаль хезмәткә алына алмый.

4. Җирле үзидарә органы җитәкчесе, җирле үзидарә органы җитәкчесе урынбасары булган муниципаль хезмәткәр, мәнфәгатьләр конфликтын бетерү максатларында, алар тиешле вазыйфаны биләгән чорда әлеге җирле үзидарә органының сайланулы профсоюз органында муниципаль хезмәткәрләр мәнфәгатьләрен яклы алмый.

12. Муниципаль хезмәткә бәйле тыюлар

1. Муниципаль хезмәткә узу сәбәпле, муниципаль хезмәткәргә түбәндәгеләр тыела:

1) түбәндәге очракларда муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү:

а) Россия Федерациясе дөүләт вазыйфасына яки Татарстан Республикасы дөүләт вазыйфасына сайланган яисә билгеләп куелган, шулай ук дөүләт хезмәте вазыйфасына билгеләп куелган очракта;

б) муниципаль вазыйфага сайлау яки билгеләү;

в) профсоюз органында, шул исәптән Актаныш муниципаль районы җирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органында түләүле сайланулы вазыйфага сайлау; в) Актаныш муниципаль районы урындагы үзидарә органында төзелгән беренчел һөнәр союзы оешмасы сайланган органын да кертәп, һөнәр союзы органында акчалы сайланма вазыйфага сайлау;

2) түбәндәге очраклардан тыш, коммерциячел яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:

а) сәяси партия, органы, шул исәптән җирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу, башка иҗтимагый оешманың, торақ, торақ-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез мөлкәт милекчеләре ширкәтенәң съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында катнашу;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә түләүсез катнашу (сәяси партия, профсоюз органы, шул исәптән җирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы идарәсендә катнашудан, башка иҗтимагый оешманың, торақ, торақ-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милекчеләре ширкәтенәң гомуми җыелышында (конференция) катнашудан тыш), бу Кодексның 16.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә алынган яллаучы вәкиле рөхсәте белән;

в) "Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре Советы" ассоциациясендә, муниципаль берәмлекләренәң башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек муниципаль берәмлекне гамәлгә куючы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешма идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен муниципаль берәмлек исеменнән гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә түләүсез нигездә күрсәтү;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар.

3) эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә.

4) җирле үзидарә органында ул муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән яки федераль законнарда башкасы каралмаган булса, турыдан-туры аңа буйсынган яисә аның роленә буйсынган ышанычлы яисә өченче зат эшләре буенча вәкил булырга;

5) вазыйфаи хэлгэ яисэ вазыйфаи бурычларны үтэүгэ бэйле рэвештэ физик һәм юридик затлардан бүлөкләүләр (бүлөкләр, акчалата бүлөкләү, ссудалар, хезмэт күрсәтүләр, күңел ачулар, ял, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүлөкләүләр) алырга. Беркетмә чараларына, хезмэт командировкаларына һәм башка рәсми чараларга бэйле рэвештэ муниципаль хезмәткәр тарафыннан алынган бүлөкләр, Россия Федерациясе Граждан кодексында билгеләнгән очрактардан тыш, муниципаль хезмәткәр тарафыннан муниципаль милек дип таныла һәм акт буенча муниципаль хезмәткәр тарафыннан муниципаль хезмэт вазыйфасын биләгән жирле үзидарә органына тапшырыла. Беркетмә чарасына, хезмэт командировкасына яисэ башка рәсми чарага бэйле рэвештэ алган бүлөген тапшырган муниципаль хезмәткәр аны Россия Федерациясе норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә сатып алырга мөмкин;

6) физик һәм юридик затлар акчалары исәбеннән командировкаларга чыгарга, моңа жирле үзидарә органының башка муниципаль берәмлекләренә жирле үзидарә органнары, шулай ук чит дәүләтләренә дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары, халыкара һәм чит ил коммерциягә карамаган оешмалары белән килешүе буенча үзара нигездә башкарыла торган командировкалардан тыш

7) вазифа биремнәрен үтәү белән бэйле булмаган максатларда жиһаз-техник, финанс һәм башка тәэмин итү чараларын, шулай ук башка муниципаль милекне файдалану;

8) федераль законнар нигезендә конфиденциаль характердагы мәгълүматларга кертелгән яки вазифа биремнәрен үтәү белән бэйле рэвештә аңа мәгълүм булган хезмәти мәгълүматны муниципаль хезмәткә бэйле булмаган максатларда жәелдерергә яки файдаланырга;

9) жирле үзидарә органы һәм аның житәкчесе эшчәнлегенә карата, әгәр бу аның вазыйфаи бурычларына кермәсә, гавами фикерләр, фикерләр һәм бәяләүләр, шул исәптән масса күләм мәгълүмат чараларында, аларны кертү;

10) Чит дәүләтләренә, халыкара оешмаларның, сәяси партияләренә, башка ижтимагый берләшмәләренә һәм дини берләшмәләренә бүлөкләрен, мактаулы һәм махсус исемнәрен (фәнни исемнәрдән тыш) Актаныш муниципаль районы Башлыгының язма рәхсәтеннән башка кабул итәргә, әгәр аның вазыйфаи бурычларына күрсәтелгән оешмалар һәм берләшмәләр белән үзара хезмәттәшлек керсә.;

11) сайлау алды агитациясе өчен, шулай ук референдум мәсьәләләре буенча агитация өчен вазыйфаи нигезләмә өстенлекләреннән файдалану;

12) үзенә вазифа урынын сәяси фиркалар, дини һәм башка ижтимагый берләшмәләр мәнфәгатьләре өчен куллану, шулай ук муниципаль хезмәткәр буларак әлеге берләшмәләргә карата мөнәсәбәтен ачык белдерү;

13) жирле үзидарә органнарында, башка муниципаль органнарда сәяси фиркалар, дини һәм башка ижтимагый берләшмәләренә (хезмәт берлекләре, ветераннар һәм башка ижтимагый инициатива органнарыннан башка) структураларын булдыру яисә әлеге структураларның булдырылуына ярдәм күрсәтү;

14) хезмәт бәхәсен жайга салу максатларында вазыйфаи бурычларны үтәүне туктатырга;

15) әгәр Россия Федерациясенә халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаса, идарә органнары, попечительләр яки күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәткә карамаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә эшләүче аларның структур бүлекчәләренә башка органнары составына керү;

16) әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, яллаучы (эш бирүче) вәкиленә язма рәхсәтеннән башка, бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән финанслана торган түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә.

2. Контракт буенча жирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәр, укытучылык, фәнни һәм башка ижтимагый эшчәнлегеннән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә хокукы түгел. Шулай ук вакытта укытучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенә халыкара

шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчалары исәбенә генә финанслана алмый. Контракт буенча жирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәр, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительләр яисә күзәтчелек советлары, чит ил коммерциягә карамаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче аларның структур бүлекчәләренә башка органнары составына керергә хокуклы түгел.

3. Муниципаль хезмәттән азат ителгәннән соң граждан вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә үзенә билгеле булган конфиденциаль характердагы белешмәләренә яисә хезмәт мәгълүматын оешмалар яки физик затлар мәнфәгатьләрендә фаш итәргә яисә файдаланырга хокуклы түгел.

4. Россия Федерациясе норматив хокукый актларында билгеләнгән вазыйфалар исемлегенә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән граждан муниципаль хезмәттән азат ителгәннән соң ике ел дәвамында, федераль законнарда каралган очракларда, хезмәт шартнамәсе шартларында оешмада вазыйфалар биләргә һәм (яисә) граждан-хокук шартнамәсе шартларында эш башкарырга хокуксыз, әгәр әлеге оешманың муниципаль (административ) идарәсенә аерым функцияләре вазыйфаи (хезмәт) функцияләренә кергән булса. муниципаль хезмәткәрнең бурычлары, муниципаль хезмәткәрләренә хезмәт тәртибенә таләпләренә үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча тиешле комиссиянең ризалыгыннан башка, бу комиссия Россия Федерациясе норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

13. Муниципаль хезмәттә мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу

1. Әлеге Нигезләмә максатларында "Коррупциягә каршы көрәш турында" Федераль законның 10 статьясындагы 1 өлешендә билгеләнгән "Мәнфәгатьләр конфликт" төшенчәсе кулланыла.

2. Әлеге Нигезләмә максатларында "Коррупциягә каршы көрәш турында" Федераль законның 10 статьясындагы 2 өлешендә билгеләнгән "Шәхси кызыксыну" төшенчәсе кулланыла.

3. Мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу мәнфәгатьләр конфликт" ягы булган муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи яисә хезмәт хәлен үзгәртүдән, хәтта аны билгеләнгән тәртиптә вазыйфаи (хезмәт) бурычларын үтәүдән читләштерүдән һәм (яисә) мәнфәгатьләр конфликт" барлыкка килүгә сәбәп булган файдадан баш тартудан гыйбарәт булырга мөмкин.

4. Әгәр муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче затның кыйммәтле кәгазьләргә (омтылышлардагы өлешләргә, оешмаларның устав (склад) капиталларындагы пайларга) ия булуы, мәнфәгатьләр низагына китерә яки алып килә алыр булса, әлеге зат үзенә караган кыйммәтле кәгазьләренә (омтылышлардагы өлешләренә, оешмаларның устав (склад) капиталларындагы пайларны) Россия Федерациясенә гражданнар хокукына ярашлы, ышанычлы идарә итүгә тапшырырга тиеш.

5. Мәнфәгатьләр низагы ягында торган муниципаль хезмәткәрдән, мәнфәгатьләр низагын булдырмау яки хәл итү чараларын күрмәве, федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән бүленеп чыгаруга китерә торган хокук бозу булып санала.

6. Муниципаль хезмәткәрнең мәнфәгатьләр конфликт"на китерә торган яисә китерергә мөмкин булган шәхси кызыксынуы барлыкка килү турында билгеле булган яллаучы (эш бирүче) вәкиле, шушы муниципаль хезмәткәрне биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасыннан муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасыннан муниципаль хезмәт вазыйфасыннан биләгән вазыйфасыннан читләштерү чорына кадәр, мәнфәгатьләр конфликт"ын булдырмау яисә жайга салу чараларын күрергә тиеш.

7. Эш бирүче вәкиле булган муниципаль хезмәткәрнең, астында эшләүче муниципаль хезмәткәрнең шәхси мәнфәгать" барлыкка килүе турында белгәч, бу мәнфәгать" мәнфәгатьләр конфликт"на китерә алачак яки китергән очракта, конфликтны булдырмыйча яки чишмәүче чаралар күрмәве – фәкать федераль законнар белән

билгелэнгән очракларнысыз, эш бирүче вәкиле булган муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән азат итүне китерә торган хокук бозу була.

8. Муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенең гомуми принципларын үтәвен һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салуны тәмин итү өчен Актаныш муниципаль районының жирле үзидарә органында муниципаль хезмәт турындагы Татарстан Республикасы кодексында һәм муниципаль хокукый актта билгелэнгән тәртиптә муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә карата таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтларын жайга салу буенча комиссияләр (алга таба - Комиссия) төзелергә мөмкин..

9. Комиссия Актаныш муниципаль районының жирле үзидарә органының норматив-хокукый акты белән даими булмаган нигездә оештырыла. Әлеге актта Комиссиянең саны һәм шәхси составы, аның эшләү вакыты һәм тәртибе билгеләнә.

10. Комиссия составына яллаучы (эш бирүче) вәкиле һәм (яки) аның жибәргән муниципаль хезмәткәрләре, шулай ук муниципаль хезмәткә бәйле мәсьәләләр буенча бәйсез экспертлар-белгечләр итеп шәхси мәгълүматлар күрсәтелмәгән фәнни, мәгариф һәм (яки) башка оешмалар вәкилләре кертелә. Бәйсез экспертлар саны Комиссиянең гомуми әгъзалары санының дүрттән бер өлешеннән ким булмаска тиеш.

11. Комиссия составы Комиссия тарафыннан кабул ителә торган карарларга йогынты ясауы мөмкин булган мәнфәгатьләр каршылыгы барлыкка килү мөмкинлеген булдырмаслык итеп оештырыла.

13.1. Муниципаль хезмәткәрнең хезмәт тәртибе таләпләре

1. Муниципаль хезмәткәр бурычлы:

1) вазифа бурычларын намуслы, югары һөнәри дәрәжәдә үтәргә;

2) Барлык физик һәм юридик затларга һәм оешмаларга карата тигез, гадел мөнәсәбәтне тәмин итәргә, нинди дә булса ижтимагый яисә дини берләшмәләргә, һөнәри яисә социаль төркемнәргә, гражданның һәм оешмаларга өстенлек бирмәскә һәм мондый берләшмәләргә, төркемнәргә, оешмаларга һәм гражданның карата тискәре карашка юл куймаска;

3) вазыйфаи бурычларны намус белән үтәүгә комачаулый торган нинди дә булса шәхси, мөлкәти (финанс) һәм башка мәнфәгатьләр йогынтысына бәйле гамәлләр кылмаска;

4) сәяси партияләр, башка ижтимагый һәм дини берләшмәләр һәм башка оешмалар карарларының үз һөнәри хезмәт эшчәнлегенә йогынты ясау мөмкинлегеннән мәхрүм итә торган нейтральлекне сакларга;

5) гражданның белән эш иткәндә корректлык күрсәтергә;

6) Россиядәге халыкларның әхлакый гадәтләрен һәм йолаларын хөрмәт итәргә;

7) төрле этник һәм ижтимагый төркемнәрнең, шулай ук диннәрнең мәдәни һәм башка үзенчәлекләрен исәпкә алырга;

8) милләтара һәм диннәрара килешүенә ярдәм итәргә;

9) аның абруена яки муниципаль органның абруена зыян китерергә мөмкин булган конфликтлы хәлләргә юл куймаска.

2. Житәкче булып торучы муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәткәрләренә сәяси партияләр, башка ижтимагый һәм дини берләшмәләр эшчәнлегендә катнашырга мәжбүр итү очракларына юл куймаска тиеш.

14. Керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр тапшыру

1. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүне дөгъвалаучы гражданның, муниципаль хезмәткәр әлеге Федераль законда билгелэнгән очракларда яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында "Коррупциягә каршы көрәш турында" Федераль законда каралган белешмәләрен тапшыралар. Күрсәтелгән белешмәләр Татарстан Республикасы дәүләт гражданның хезмәткәрләре тарафыннан "Коррупциягә каршы көрәш турында" Федераль законда каралган керемнәр, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында

белешмәләр тапшыру өчен билгеләнгән тәртиптә, срокларда һәм форма буенча тапшырыла.

2. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәр "Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп торы турында" 2012 елның 3 декабрдәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда (алга таба - "Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп торы турында" Федераль закон) каралган чыгымнар хакында белешмәләрне Татарстан Республикасы дәүләт граждандан хезмәткәрләре тарафыннан мондый белешмәләрне тапшыру өчен билгеләнгән тәртиптә һәм форма буенча.

3. Муниципаль хезмәткәрнең, аның хатынының (иренең) һәм өлкәннәргә чыкмаган балаларының чыгымнарын тикшереп торы аларның керемнәренә "Коррупциягә каршы көрәш турында" Федераль закон һәм "Дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм аларның керемнәренә башка затлар чыгымнарының туры килүен тикшереп торы турында" Федераль законда, Россия Федерациясе Президентының норматив хокукый актларында, бу Кодекста, Татарстан Республикасы Башлыгы (Рәисе)ның норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Муниципаль хезмәткәр тарафыннан әлеге статья нигезендә тапшырыла торган белешмәләр, әгәр федераль законнар тарафыннан дәүләт серен һәм федераль законнар белән саклана торган башка серне тәшкит итә торган белешмәләргә кертелмәгән булса, конфиденциаль характердагы белешмәләр була.

5. Муниципаль хезмәткәргә әлеге статья нигезендә тапшырыла торган белешмәләрдән муниципаль хезмәткәрнең, аның хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының түләү сәләтен билгеләү өчен, дини яисә башка иҗтимагый берләшмәләр, башка оешмалар, шулай ук физик затлар фондларына турыдан-туры яисә читләтелгән рәвештә иганәләр (взнослар) җыю өчен файдалану рөхсәт ителми.

6. Әлеге статья нигезендә муниципаль хезмәткәр тарафыннан тапшырыла торган белешмәләрне ачуда яисә әлеге белешмәләрне Россия Федерациясе законнарында каралмаган максатларда куллануда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы булалар.

7. Муниципаль хезмәткәрнең "Коррупциягә каршы көрәш турында" Федераль законда каралган керемнәр, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләрне һәм "Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп торы турында" Федераль законда каралган чыгымнар хакында белешмәләрне тапшырмавы, әгәр мондый белешмәләрне тапшыру мәҗбүри булса яки белә торып тулы булмаган белешмәләр тапшыру муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән азат итүгә китерә торган хокук бозу очракларыннан тыш, федераль законнарда билгеләнгән.

7.1. Муниципаль хезмәткәр тарафыннан бу статьяның 7нче өлешендә күрсәтелгән гамәлдә тиешле булмаган ялган мәгълүматларны җибәрү — хокук бозу, бу муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән чыгаруга китерә.

8. Төбәк муниципаль хезмәте вазифаларын биләүгә дөгъва ителүче граждандан тарафыннан тиешле исемлеккә кертелгән керемнәр, милек һәм милек характерындагы йөкләмәләр турында мәгълүматларның дәрәслеге һәм тулылыгы, күрсәтелгән вазифаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан керемнәр, чыгымнар, милек һәм милек характерындагы йөкләмәләр турында мәгълүматларның дәрәслеге һәм тулылыгы, Россия Федерациясенәң норматив-хокукый актларына ярашлы муниципаль хезмәткә керү вакытында граждандан тарафыннан тәҗдим ителгән мәгълүматларның дәрәслеге һәм тулылыгы, муниципаль хезмәткәрләрнең чикләүләр һәм туюларны саклавы, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки хәл итү таләпләрен үтәүе, "Коррупциягә каршы тора шу турында" Федераль кануны һәм Россия Федерациясенәң башка норматив-хокукый актлары белән билгеләнгән бурычларын үтәүе, Татарстан Республикасы Башлыгы (Рәисе)ның норматив-хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә алып барыла.

9. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмэт вазыйфаларын биләүне дэгъвалаучы гражданның тарафыннан бирелүче керемнәр, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләрнең дәрәслеген һәм тулылыгын, күрсәтелгән вазыйфаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан бирелүче керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләрнең дәрәслеген һәм тулылыгын, дәрәслеген һәм тулылыгын тикшерү Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары нигезендә муниципаль хезмәткә кергәндә гражданның тарафыннан бирелә торган белешмәләр, муниципаль хезмәткәрләрнең "Коррупциягә каршы көрәш турында" Федераль законда һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларында билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу турындагы таләпләрне, аларның бурычларын үтәвен Татарстан Республикасы Башлыгының (Рәисенең) норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

10. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмэт вазыйфаларын биләүче затларның чыгымнарын, шулай ук аларның ире (ире (хатыны) һәм балигъ булмаган балалары чыгымнарын тикшереп торучы Татарстан Республикасы дәүләт органы (дәүләт органы бүлекчәсе яки күрсәтелгән органның коррупциячел һәм башка хокук бозуларны профилактикалау эше өчен җаваплы вазыйфаи заты) Татарстан Республикасы Башлыгының (Рәисенең) норматив хокукый акты белән билгеләнә.

11. Жирле администрация башлыгы вазифасын контракт буенча биләүгә дэгъва итүче гражданның, бу статьяның 1 нче өлешендә күрсәтелгән мәгълүматларны, ә менә бу вазифаны биләүче зат – бу статьяның 1 һәм 2 нче өлешләрендә күрсәтелгән мәгълүматларны, Татарстан Республикасы Башлыгы (Рәисе), Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә тәкъдим итәләр.

12. Бу статьяның 11 нче өлеше буенча тәкъдим ителгән киеремнәр, чыгымнар, милек һәм милке характерлы бурычлар турындагы мәгълүматларның дәрәслеге һәм тулылыгы Татарстан Республикасы Башлыгы (Рәисе) карары белән Татарстан Республикасы законы белән урнаштырылган тәртиптә тикшерелә.

13. Әлеге статьяның 13 өлеше нигезендә башкарылган тикшерү нәтижәсендә жирле администрация башлыгы вазифасын биләүче затның контракт буенча жирле администрация башлыгы вазифасын биләүче затның "Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында" Федераль законда, "Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" Федераль законда, 2013 елның 07 маендагы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәү фактлары ачыкланганда "Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясенең территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында сәчетлар (керемнәр) ачуны һәм аларның булуын, акчаларны һәм кыйммәтле әйберләрне саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында" 79-ФЗ номерлы Татарстан Республикасы башлыгы (Рәис) контракт буенча жирле администрация башлыгы вазифасын биләүче затның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату яисә аны тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле жирле үзидарә органына яисә судка дисциплинар түләтүгә карата.

15.1. «Интернет» мәгълүмат - телекоммуникация челтәрендә мәгълүмат урнаштыру турында белешмәләр тапшыру

1. «Интернет» мәгълүмат - телекоммуникация челтәрендәге муниципаль хезмэт вазифасын биләүне дэгъвалаучы гражданин, муниципаль хезмәткәр һәркемгә ачык мәгълүматны, шулай ук аларны идентификацияләү мөмкинлеген бирә торган мәгълүматларны урнаштырган сайтларның адреслары һәм (яисә) сайтларның битләре турында белешмәләрне яллаучы вәкиленә тапшыралар:

1) муниципаль хезмэт вазифасын алуга дэгъва ителүче гражданин - муниципаль хезмәткә керү елыннан алдагы өч календарь ел өчен хезмәткә кергәндә;

2) муниципаль хезмәткәр-күрсәтелгән мәгълүматны тапшыру елына кадәр календарь ел өчен, муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи бурычларын үтәү кысаларында һәркемгә ачык мәгълүмат урнаштыру очрактарыннан тыш, ел саен.

Әлеге бүлекнең 1 өлешендә күрсәтелгән белешмәләр муниципаль хезмэт вазифасын биләүне дэгъвалаучы гражданның тарафыннан муниципаль хезмәткә

кергәндә, ә муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан хисап елыннан соң килә торган елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча тапшырыла. Әлеге бүлекнең 1 өлешендә күрсәтелгән белешмәләр Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән форма буенча тапшырыла.

3. Яллаучы вәкиле карары буенча ул вәкаләт биргән муниципаль хезмәткәрләр «Интернет» мәгълүмат - телекоммуникация челтәрендә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә дәгъва кылучылар һәм муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан урнаштырылган һәркемгә ачык мәгълүматны эшкәртәләр, шулай ук әлеге бүлекнең 1 өлешендә каралган белешмәләрнең дәрәсләген һәм тулылыгын тикшерәләр.

15.2. Анкета тапшыру, анкетада урнаштырылган мәгълүматларның үзгәрүе турында хәбәр итү һәм мондый мәгълүматларны тикшерү

1. Граждән муниципаль хезмәткә кергәндә анкета тапшыра.

2. Муниципаль хезмәткәр яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) анкетадагы белешмәләргә мәгълүм булган үзгәрешләр турында язма рәвештә хәбәр итә.

3. Анкетаның формасы, шул исәптән аңа кертелә торган белешмәләрнең исемлегә, аларны актуальләштерү тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясә Президенты тарафыннан билгеләнә.

4. Анкетада урнаштырылган мәгълүматлар, яллаучы(эш бирүче) вәкиле яки аның вәкаләтле кешесе тарафыннан карар кабул ителү юлы белән тикшереләргә мөмкин. Анкетада урнаштырылган мәгълүматларны тикшерү, муниципаль органның кадрлар хезмәте тарафыннан, тиешле мәгълүматка ия булган дәүләт органнарына һәм оешмаларына язма формада сораулар, шул исәптән дәүләт мәгълүмат системасы аша жибәрү юлы белән башкарыла. Тиешле мәгълүматка ия булган дәүләт органнары һәм оешмалары, күрсәтелгән сорауны алган көннән бирле бер ай эчендә соралган мәгълүматны тәэмин итүгә җаваплы.

IV. Муниципаль хезмәткә керү тәртибе, аны үтәү һәм тәмамлау

16. Муниципаль хезмәткә керү

1. Муниципаль хезмәткә 18 яшькә җиткән, Россия Федерациясенә дәүләт телен белүче һәм муниципаль хезмәт вазифаларын биләү өчен Россия Федерациясенә "Муниципаль хезмәт турында" Федераль законы һәм Татарстан Республикасының муниципаль хезмәт турында кодексы буенча билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килүче граждәннар, Россия Федерациясенә "Муниципаль хезмәт турында" Федераль законының 13 нче статьясында муниципаль хезмәткә бәйле чикләүләр буларак күрсәтелгән шартлар булмаган очракта, муниципаль хезмәткә керә ала.

Муниципаль хезмәткә кергәндә, шулай ук аны узганда җенесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфаи хәленә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, иҗтимагый берләшмәләргә каравына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка шартларга бәйле рәвештә нинди дә булса турыдан-туры яисә читләтеп чикләүләр яисә өстенлекләр билгеләү рәхсәт ителми.

Муниципаль хезмәткә кергәндә, граждән түбәндәгеләрне тәкъдим итә:

1) муниципаль хезмәткә керү һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү турында үтенеч белән гариза;

2) әлеге Нигезләмәнең 15.2 статьясында каралган анкета;

3) паспорт;

4) законнарда билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән хезмәт кенәгәсә һәм (яисә) хезмәт эшчәнлегә турында белешмәләр, хезмәт шартнамәсә (контракт) беренче тапкыр төзелгән очраклардан тыш;

5) белем һәм квалификация турында документ;

6) индивидуаль (персонификацияләнгән) исәпкә алу системасында теркәлүне раслаучы документ, хезмәт килешүе (контракт) беренче тапкыр төзелгән очраклардан тыш;

7) физик затны Россия Федерациясе территориясендә яшәү урыны буенча салым органында исәпкә кую турында таныклык;

8) хәрби исәпкә алу документлары - запаста торучы гражданныр һәм хәрби хезмәткә чакырылырга тиешле затлар өчен;

9) муниципаль хезмәткә керүгә каршы килә торган авыру булмау турында медицина оешмасы бәяләмәсе;

10) "Коррупциягә каршы көрәш турында" Федераль законда каралган керемнәр, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр;

11) федераль законнарда, Россия Федерациясе Президенты указларында һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте карарларында каралган башка документлар.

"Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль закон һәм әлеге кодекс нигезендә граждан тарафыннан муниципаль хезмәткә кергәндә тапшырылган белешмәләр (анкетадагы белешмәләрдән тыш) федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә тикшерелергә мөмкин. Кайбер муниципаль берәмлекләрдә федераль законнар белән граждан тарафыннан муниципаль хезмәткә кергәндә бирелә торган белешмәләрне тикшерүгә өстәмә таләпләр билгеләнергә мөмкин.

5. Әлеге статьяның 4 өлешендә каралган тикшерү барышында гражданның муниципаль хезмәткә керүенә комачаулый торган хәлләр ачыкланган очракта, күрсәтелгән гражданга муниципаль хезмәткә керүдән баш тарту сәбәпләре турында язма рәвештә хәбәр ителә.

6. Гражданның муниципаль хезмәткә керүе, "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, хезмәт законнары нигезендә хезмәт шартнамәсе шартларында муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп кую нәтижәсендә гамәлгә ашырыла.

7. Конкурс нәтижәсендә жирле администрация башлыгы вазыйфасына керүче граждан контракт төзи. Контракт буенча жирле администрация башлыгы вазыйфасын биләү тәртибе, шулай ук контракт буенча әлеге вазыйфага билгеләнүче зат белән контракт төзү һәм аны бетерү тәртибе, 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы "Жирле үзидарәнең гомуми системасында гомуми принциплары турында" Федераль законы белән билгеләнә.

8. Гражданның муниципаль хезмәткә кабул ителүе, яллаучы (эш бирүче) вәкиленең муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләү турындагы акты белән формалаштырыла.

9. Муниципаль хезмәткә кергәндә хезмәт килешүенең яклары булып яллаучы (эш бирүче) вәкиле һәм муниципаль хезмәткәр тора.

10. Муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куелгач, муниципаль хезмәткәргә хезмәт таныклыгы бирелә. Муниципаль хезмәткәрнең хезмәт таныклыгын биерү тәртибе һәм формасы муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан раслана.

17. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс

1. Актаныш муниципаль районының жирле үзидарә органнарында, муниципаль органнарында муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүдә, хезмәт килешүен төзү алдыннан конкурс уздырылырга мөмкин. Конкурс барышында муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә дөгъва итүчеләрнең профессиональ дәрәжәсенә, аларның муниципаль хезмәт вазыйфасына куелган квалификация таләпләренә туры килүе бәяләнә.

2. Бәйге уздыру тәртибе һәм шартлары Актаныш муниципаль районы Советы карары белән, РФ һәм Татарстан Республикасының законнарына нигезләненп, билгеләнә.

3. Яллаучы (эш бирүче) вәкиле муниципаль хезмәт вазифасын биләү буенча конкурс нәтижәләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан сайланган кандидатларның берсе белән хезмәт килешүен төзи һәм аны муниципаль хезмәт вазифасына билгели.

18. Муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү

1. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү аның биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасына туры килүен билгеләү максатларында үткәрелә. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү өч елга бер мәртәбә үткәрелә.

2. Түбәндәге муниципаль хезмәткәрләр аттестацияләненми:

- 1) билэгэн муниципаль хезмэт вазыйфасында бер елдан кимрэк эшлэүчелэр;
- 2) 60 яшькә житкәннәр;
- 3) йөкле хатын-кызлар;
- 4) йөклелек һәм бала табу буенча ялда яисә бала өч яшькә житкәнче аны карау буенча ялда булучылар. Күрсәтелгән муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү ялдан чыкканнан соң бер елдан да иртәрәк булмаста тиеш;
- 5) муниципаль хезмэт вазыйфаларын вакытлы хезмэт шартнамәсе (контракт) нигезендә биләүчеләр.

Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү нәтижәләре буенча аттестация комиссиясе муниципаль хезмәткәрнең билэгән муниципаль хезмэт вазыйфасына туры килүе яисә туры килмәве турында карар чыгара. Аттестация комиссиясе аерым муниципаль хезмәткәрләрне эшләрендә ирешкән уңышлары өчен бүләкләү турында, шул исәптән аларны вазыйфаларында күтәрү турында, ә кирәк булган очракта аттестацияләнүче муниципаль хезмәткәрләрнең эшчәнлеген яхшырту турында тәкъдимнәр бирергә мөмкин. Аттестация нәтижәләре аттестацияләнгән муниципаль хезмәткәрләргә тавыш бирү йомгаклары ясалганнан соң ук хәбәр ителә. Аттестация материаллары яллаучы (эш бирүче) вәкиленә тапшырыла.

Аттестация нәтижәләре буенча яллаучы (эш бирүче) вәкиле аерым муниципаль хезмәткәрләрне эшләрендә ирешкән уңышлары өчен яисә муниципаль хезмәткәрне вазыйфасыннан төшерү турында аттестация узган көннән алып бер айдан да артмаган вакытта аның ризалыгы белән бүләкләү турында карар кабул итә. Аттестация нәтижәләре буенча аттестация комиссиясе аерым муниципаль хезмәткәрләрне өстәмә һөнәри белем алу өчен жиберү турында тәкъдимнәр бирергә мөмкин.

Муниципаль хезмәткәр вазыйфасыннан түбәнәйтү белән килешмәгән яисә аның ризалыгы белән муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына күчерү мөмкин булмаган очракта, яллаучы вәкиле (эш бирүче) аттестация нәтижәләре белән расланган квалификациясе житәрлек булмаганга, билэгән вазыйфасына туры килмәү сәбәпле, аттестация узган көннән алып бер айдан да артмаган вакытта аны муниципаль хезмәттән азат итәргә мөмкин. Күрсәтелгән срок тәмамлангач, әлеге аттестация нәтижәләре буенча муниципаль хезмәткәрне эштән азат итү яисә аны вазыйфасыннан төшерү рәхсәт ителми.

6. Муниципаль хезмәткәр аттестация нәтижәләренә суд тәртибендә шикаять бирергә хокукы

7. Муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү турындагы нигезләмә муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү турындагы үрнәк нигезләмә нигезендә муниципаль хокукый акт белән раслана.

20. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкциясе

Муниципаль хезмәткәрнең һөнәри хезмәт эшчәнлегенә җирле үзидарә органы житәкчәсе яисә муниципаль хокукый акт белән вәкаләт бирелгән башка вазыйфаи зат тарафыннан раслана торган вазыйфаи инструкция нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкциясенә:

һөнәри белем дәрәжәсенә, муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча эш стажына, вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле белемнәргә һәм күнекмәләргә, шулай ук белгечлеккә, әзерлек юнәлешенә квалификация таләпләре-яллаучы (эш бирүче) вәкиленең муниципаль хезмәтнең тиешле вазыйфасын биләү өчен белгечлеккә, әзерлек юнәлешенә квалификация таләпләренә туры килү таләп ителүе турындагы карары булганда;

җирле үзидарә органы эшчәнлеген җайга сала торган акт нигезендә вазыйфаи бурычларны үтәмәгән (тиешенчә үтәмәгән) өчен муниципаль хезмәткәрнең хокуклары һәм җаваплылыгы җирле үзидарә органы структур бүлекчәсенә бурычлары һәм функцияләре һәм анда муниципаль хезмәтнең били торган вазыйфасының функциональ үзенчәлекләре нигезендә;

3) муниципаль хезмәткәрнең идарә итү һәм башка карарларны мөстәкыйль кабул итәргә хокукы яисә бурычлы мәсьәләләр исемлегенә;

4) муниципаль хезмәткәр норматив хокукый актлар проектларын һәм (яисә) идарә итү һәм башка карарлар проектларын әзерләгәндә катнашырга хокуклы яисә тиеш булган мәсьәләләр исемлегенә;

5) муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасы буенча карарлар проектларын әзерләү, карау сроклары һәм процедуралары, килештерү һәм кабул итү тәртибе;

6) муниципаль хезмәткәрнең үз вазыйфа бурычларын башкару белән бәйлә рәвештә шул ук жирле үзидарә органы муниципаль хезмәткәрләре, башка жирле үзидарә органнары муниципаль хезмәткәрләре, гражданныр һәм оешмалар белән хезмәт бәйләнеше процедуралары.

3. Вазыйфаи инструкция нигезләмәләре муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурс үткәргәндә, аттестацияләгәндә, муниципаль хезмәткәрнең һөнәри хезмәт эшчәнлеген планлаштырганда исәпкә алына.

4. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфа инструкциясен үтәү нәтижәләре муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен конкурс үткәрүдә яки муниципаль хезмәткәрне кадр резервына кертүдә, аттестация үткәрүдә аның профессиональ хезмәт эшчәнлеген бәяләүдә яки муниципаль хезмәткәрне стимуллаштыруда исәпкә алына.

21.Муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсен өзү өчен нигезләр

1. Хезмәт шартнамәсен өзү өчен Россия Федерациясе Хезмәт кодексында каралган нигезләрдән тыш, муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсе шулай ук яллаучы (эш бирүче) вәкиле инициативасы белән өзелергә мөмкин:

1) муниципаль хезмәт вазифасын башкару өчен билгеләнгән чик яшькә ирешү;

2) "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында"Федераль законның 13, 14, 14.1 һәм 15 статьяларында билгеләнгән муниципаль хезмәткә бәйлә чикләүләренә һәм туюларны үтәмәү;

3) дисквалификация рәвешендәге административ жаза куллану;

4) муниципаль хезмәткәрнең чит ил агенты статусы алуы.

2. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен билгеләнгән иң чик яшькә җиткән муниципаль хезмәткәрләрнең муниципаль хезмәттә булу вакытын озайту рөхсәт ителә. Муниципаль хезмәткәрнең муниципаль хезмәттә булу срогын бер мәртәбә озайту кимендә бер елга рөхсәт ителә.

V. ЭШ (ХЕЗМӘТ) ВАКЫТЫ ҺӘМ ЯЛ ВАКЫТЫ

Муниципаль хезмәткәрләрнең эш (хезмәт) вакыты хезмәт законнары нигезендә җайга салына.

22. Муниципаль хезмәткәрнең ял итү вакыты

1. Муниципаль хезмәткәргә, муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасын һәм акчалата түләүне саклап калып, еллык отпуск бирелә, аның күләме уртача хезмәт хакын исәпләү өчен хезмәт законнарында билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

2. Муниципаль хезмәткәрнең еллык түләүле отпусклары төп түләүле отпуск һәм өстәмә түләүле отпусклардан тора.

3.Еллык төп түләүле отпуск муниципаль хезмәткәргә 30 календарь көн дәвамлылыгында бирелә.

4. Ел саен түләүле өстәмә отпусклар муниципаль хезмәткәргә тиешле еллар эшләгән өчен, шулай ук федераль законнарда һәм әлегә кодекста каралган очракларда бирелә. Муниципаль хезмәткәргә тиешле еллар эшләгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның дәвамлылыгы муниципаль хезмәтнең һәр елы өчен бер календарь көн исәбеннән исәпләп чыгарыла. Еллык төп түләүле отпускның һәм тиешле еллар эшләгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның гомуми озынлыгы 40 календарь көннән артмаска тиеш. Нормалаштырылмаган хезмәт көне билгеләнгән муниципаль хезмәткәргә нормалаштырылмаган хезмәт көне өчен ел саен өч календарь көн дәвамлылыгында өстәмә түләүле отпуск бирелә. Нормалаштырылмаган хезмәт көне өчен еллык өстәмә түләүле отпуск, шулай ук Федераль законда каралган башка очракларда бирелә торган еллык өстәмә түләүле отпусклар еллык төп түләүле отпускның һәм тиешле еллар

эшлэгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның гомуми дәвамлылыгының әлеге өлешендә каралганнан тыш бирелә.

5. Муниципаль хезмәткәр гаризасы буенча еллык түләүле отпуск өлешләр бирелергә мөмкин, шул ук вакытта отпускның бер өлеше 14 календарь көннән дә ким булмаска тиеш. Яллаучы вәкиле (эш бирүче) белән килештереп, муниципаль хезмәткәргә башка дәвамлылыктагы отпуск өлеше бирелергә мөмкин.

6. Муниципаль хезмәткәргә аның язма гаризасы буенча яллаучы (эш бирүче) вәкиле карары белән акчалата түләүне сакламыйча бер елдан да артмаган ял бирелергә мөмкин.

7. Муниципаль хезмәткәргә федераль законнарда каралган очракларда акчалата түләүне саклап калмыйча отпуск бирелә.

VI. Муниципаль хезмәткәренә хезмәтенә түләү, муниципаль хезмәткәренә күрсәтелә торган гарантияләр, муниципаль хезмәт стажы

23. Муниципаль хезмәткәрнең хезмәтенә түләү

1. Муниципаль хезмәткәрнең хезмәтенә түләү акчалата түләү рәвешендә башкарыла, ул муниципаль хезмәткәрнең ул биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасы нигезендә вазыйфаи окладынан (алга таба - вазыйфаи оклад), шулай ук кодекста билгеләнгән айлык һәм башка өстәмә түләүләрдән (алга таба - өстәмә түләүләр) гыйбарәт.

2. Өстәмә түләүләргә түбәндәгеләр керә:

1) тиешле елларны эшлэгән өчен вазыйфаи окладка айлык өстәмә;

2) муниципаль хезмәтнең аерым шартлары өчен вазыйфаи окладка айлык өстәмә;

3) түләү тәртибе муниципаль органның бурычларын һәм функцияләрен тәэмин итүне, вазыйфаи инструкцияне үтәүне исәпкә алып, яллаучы вәкиле (эш бирүче) тарафыннан билгеләнә торган аеруча мөһим һәм катлаулы биремнәрне үтәгән өчен премияләр;

4) айлык акчалата түләү;

5) класслы чин өчен айлык өстәмә;

6) еллык түләүле отпуск биргәндә бер тапкыр түләү;

7) материал ярдәм.

3. Россия Федерациясенең Бюджет кодексы белән билгеләнгән таләпләрне үтәп, муниципаль хокукый актлар белән түбәндәге өстәмә түләүләр дә күздә тотылырга мөмкин:

1) муниципаль хезмәткәрләргә нормалаштырылмаган хезмәт көне шартларында эшлэгән өчен айлык компенсация түләве;

2) төп хезмәт вазыйфаларына хокукый актларны һәм хокукый актларның проектларын хокукый экспертизадан үткөрү, хокукый актларның проектларын әзерләү һәм мөхәррирләү, аларны хокук белгече яки башкаручы буларак визалау кергән, югары юридик белеме булган муниципаль хезмәткәрләргә айлык түләү (хокукый эш өчен өстәмә түләү);

3) муниципаль хезмәткәрләргә фән кандидаты профиле гыйльми дәрәжәсе, фән докторы гыйльми дәрәжәсе өчен вазыйфаи окладка ай саен өстәмә түләү;

4) муниципаль хезмәткәрләргә Татарстан Республикасының мактаулы исеме өчен вазыйфаи окладка айлык өстәмә түләү.

4. Муниципаль хезмәткәргә дүләр серен тәшкит итүче мәгълүматлар белән эшлэгән өчен вазыйфаи окладка айлык өстәмә түләү законнарда күрсәтелгәнчә билгеләнә.

5. Жирле үзидәрә органны муниципаль хезмәткәрләренә хезмәт хақы күләмен һәм шартларын мөстәкыйль билгелиләр. Вазыйфаи оклад күләме, шулай ук айлык һәм башка өстәмә түләүләр күләме һәм аларны гамәлгә ашыру тәртибе Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан чыгарыла торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

24. Муниципаль хезмәткәргә бирелә торган гарантияләр

1. Муниципаль хезмәткәргә түбәндәгеләр гарантияләне:

1) вазыйфаи инструкция нигезендә аның вазыйфаи бурычларын үтәвен тәэмин итә торган эш шартлары;

2) акчалата түләүне вакытында һәм тулы күләмдә алу хокукы;

3) Эш (хезмәт) вакытының нормаль озынлыгын билгеләү, ял көннәре һәм эш көне булмаган бәйрәм көннәре, шулай ук еллык түләүле ял бирү белән тәэмин ителә торган ял;

4) муниципаль хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына, шул исәптән муниципаль хезмәткәр пенсиягә чыкканнан соң да, медицина хезмәте күрсәтү;

5) тиешле еллар эшләгән өчен һәм инвалидлыкка бәйле рәвештә пенсия белән тәэмин итү, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә вафат булган гаилә әгъзаларын пенсия белән тәэмин итү;

6) муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә аның сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә зыян килгән очракта мәжбүри дәүләт иминияте;

7) муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт узу чорында яисә аны туктатканнан соң авыру яисә хезмәткә сәләтен югалту очрагына, әмма аның вазыйфаи бурычларын үтәвенә бәйле рәвештә килеп чыккан мәжбүри дәүләт социаль иминияте;

8) федераль законнарда билгеләнгән очракларда, тәртиптә һәм шартларда муниципаль хезмәткәрне һәм аның гаилә әгъзаларын вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә көч кулланудан, янаулардан һәм башка хокуксыз гамәлләрдән яклау.

2. Жирле үзидарә органын ликвидацияләү яки жирле үзидарә органы хезмәткәрләре штатын киметү белән бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәр белән хезмәт килешенәң өзәлүе очрагында, муниципаль хезмәткәргә оешманы ликвидацияләү яки оешма хезмәткәрләре штатын киметү белән бәйле рәвештә эштан чыгару очрагында хезмәткәрләр өчен хезмәт законнары белән билгеләнгән гарантияләр тәкъдим ителә.

3. Муниципаль берәмлекнең Уставы белән муниципаль хезмәткәрләргә өстәмә гарантияләр тәкъдим ителәргә мөмкин.

25. Муниципаль хезмәткәрнең һәм аның гаиләсе әгъзаларының пенсия белән тәэмин ителүе

1. Жирле үзидарә органнарында, Татарстан Республикасында муниципаль органнарда муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләгән муниципаль хезмәткәрләр (алга таба - жирле үзидарә органнары) Татарстан Республикасы законнарында билгеләнә торган шартлар булганда тиешле еллар эшләгән өчен пенсиягә хокуклы.

2. Муниципаль хезмәткәрнең тиешле еллар эшләгән өчен пенсия күләмен билгеләү муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында билгеләнгән муниципаль хезмәт вазыйфалары һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары нисбәте нигезендә гамәлгә ашырыла. Муниципаль хезмәткәрнең тиешле елларын эшләгән өчен пенсиясенәң максималь күләме Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенәң тиешле вазыйфасы буенча Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрнең тиешле елларын эшләгән өчен пенсиясенәң максималь күләменән артмаска тиеш.

3. Муниципаль хезмәткәр вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә, шул исәптән муниципаль хезмәттән азат ителгәннән соң килеп чыккан очракта, вафат булган кешенәң гаилә әгъзалары туендыручысын югалту уңаеннан федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә пенсия алырга хокуклы.

4. Муниципаль хезмәткәргә пенсиягә чыгу сәбәпле, Актаныш муниципаль районы Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә бер мәртәбә акчалата бүләкләү түләне.

25.1. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсияләр билгеләүне һәм түләүне мәгълүмати тәэмин итү

Әлеге кодекс нигезендә тиешле еллар эшләгән өчен пенсияләр билгеләү һәм түләү турындагы мәгълүмат "Социаль өлкәдә бердәм үзәкләштерелгән цифрлы платформа" дәүләт мәгълүмат системасында урнаштырыла. Күрсәтелгән мәгълүматны "Социаль өлкәдә бердәм үзәкләштерелгән цифрлы платформа" дәүләт мәгълүмат

системасында урнаштыру "дәүләт социаль ярдәме турында" 1999 елның 17 июлендәге 178-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла.

26. Муниципаль хезмәт стажы

1. Тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына (гомуми дәвамлылыгына) :

1) муниципаль хезмәт вазифалары (муниципаль хезмәтнең муниципаль вазифалары);

2) муниципаль вазифалар;

3) Россия Федерациясе дәүләт вазифалары һәм Татарстан Республикасы дәүләт вазифалары;

4) дәүләт гражданлык хезмәте вазифалары, хәрби вазифалар һәм хокук саклау органнары хезмәте вазифалары (дәүләт хезмәтенең дәүләт вазифалары);

5) Татарстан Республикасының муниципаль хезмәт турындагы Кодексына ярашлы башка вазифалар.

2. Татарстан Республикасы дәүләт вазифаларын һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазифаларын, Татарстан Республикасы (Татарстан АССР) дәүләт органнарында башка дәүләт вазифаларын биләү чорлары Татарстан Республикасы законнары нигезендә тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына кертелә.

3. Тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия тәгаенләү өчен муниципаль хезмәт стажына, әлеге Кодексына ярашлы муниципаль хезмәткәрнең өстәмә профессиональ белем алу вакыты, шулай ук федераль кануннарда ярашлы муниципаль хезмәткәр өчен муниципаль хезмәт вазифалыгы сакланган башка чорлар кертелә.

4. Муниципаль хезмәткәрләргә бирелә торган тиешле еллар эшлэгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның дәвамлылыгын билгеләү һәм аларга федераль законнарда, әлеге Кодекста һәм муниципаль берәмлекләре уставларында каралган башка гарантияләргә билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль законның 25 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән вазифаларны биләү чорлары, шулай ук вазифалары, "Россия Федерациясе дәүләт граждан хезмәте турында" 2004 елның 27 июлендәге 79-ФЗ номерлы Федераль законның 54 статьясындагы 2 өлешендә дәүләт граждан хезмәте стажына кертелә (исәпкә алына).

5. Муниципаль хезмәт стажын исәпләп чыгару һәм билгеләү тәртибе Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

VII. Муниципаль хезмәткәрне бүләкләү, муниципаль хезмәткәрнең дисциплинар җаваплылыгы

27. Муниципаль хезмәткәрне бүләкләү

1. Муниципаль хезмәткәрнең үз вазифаларын намуслы һәм нәтиҗәле башкаруы, гадел хезмәте, махсус мөһим һәм катлаулы биремнәрне үтәве өчен аңа түбәндәге бүләкләү төрләре кулланыла ала:

- рәхмәт белдерү;

- бер мәртәбә акчалата бүләкләү;

- кыйммәтле бүләк тапшыру;

- мактау грамотасы белән бүләкләү;

- законнарда ярашлы дәүләт бүләкләре белән бүләкләү;

- бүләкләүнең федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль берәмлек уставында һәм башка муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка төрләре..

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә каралган бүләкләүләргә куллану тәртибе һәм шартлары муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

28. Муниципаль хезмәткәрнең дисциплинар җаваплылыгы

1. Дисциплинар гаеп өчен - муниципаль хезмәткәрнең үз гаебе белән үзенә йөкләнгән хезмәт вазифаларын үтәмәве яки тиешенчә үтәмәве өчен эш бирүче вәкиле (эш бирүче) түбәндәге дисциплинар чараларны кулланырга хокуклы:

-кисәтү ;

-шелтә бирү;

- тиешле нигезләр буенча муниципаль хезмәттән азат итү.

2. Дисциплинар хата эшләгән муниципаль хезмәткәр вакытлыча (ләкин бер айдан да артыгракка түгел) үзенең дисциплинар җаваплылыгы турындагы мәсьәлә хәл ителгәнчә, акчалата түләвен саклап, вазыйфаи бурычларын үтәүдән читләштерелергә мөмкин. Муниципаль хезмәткәрне вазыйфаи бурычларын үтәүдән читләштерү бу очракта муниципаль хокукый акт белән башкарыла.

3. Дисциплинар түләтүләрне куллану һәм бетерү тәртибе, "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында"Федераль законда каралган очрактардан тыш, хезмәт законнары белән билгеләнә.

29. Коррупциягә каршы көрәш максатларында билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә җайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән һәм бурычларны үтәмәгән өчен түләтүләр

1. Муниципаль хезмәткәрләргә "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль законда, "Коррупциягә каршы торыңда" Федераль законда һәм башка федераль законнарда коррупциягә каршы торың максатларында билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә җайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән һәм бурычларны үтәмәгән өчен муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы Кодексының 32 статьясында каралган түләтүләр кулланыла.

1.1. Муниципаль хезмәткәр «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында»гы федераль закон, коррупциягә каршы торың максатыннан башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки җайга салу турындагы таләпләрне, йөкләмәләрне үтәмәгән өчен, әгәр мондый чикләүләрне, тыюларны һәм таләпләрне үтәмәү, шулай ук мондый йөкләмәләрне үтәмәү «Коррупциягә каршы торыңда»гы федераль законның 13 статьясының 3-6 өлешләрендә каралган тәртиптә әлеге затка бәйле булмаган хәлләр нәтижәсе булып танылса, җаваплылыктан азат ителә.

2. Муниципаль хезмәткәр Татарстан Республикасының муниципаль хезмәт турындагы Кодексының 17, 18 нче статьяларында күрсәтелгән хокук бозуларны эшләгән очрактарда ышаныч югалту сәбәпле муниципаль хезмәттән азат ителә.

3. Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 17, 18 һәм 32 статьяларында каралган түләтүләр яллаучы вәкиле (эш бирүче) тарафыннан түбәндәгеләр нигезендә кулланыла:

1) коррупциячел һәм башка хокук бозуларны профилактикалау буенча тиешле муниципаль органның кадрлар хезмәте бүлекчәсе (алга таба - хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе) яисә "Коррупциягә каршы көрәш турында" Федераль законның 13.4 статьясы нигезендә Россия Федерациясе Президенты администрациясенең вәкаләтле бүлекчәсе тарафыннан үткәрелгән тикшерү нәтижәләре турында доклад;

2) тикшерү нәтижәләре турындагы доклад комиссиягә җибәрелгән очракта, муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын җайга салу комиссиясе тәкъдимнәре;

2.1) хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсенең коррупциячел хокук бозуны кылуның факттагы шартлары бәян ителә торган докладында һәм муниципаль хезмәткәрнең ризалыгы белән һәм коррупциячел хокук бозу фактын тану шарты белән язмача аңлатмасы (ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат итү рәвешендәге түләтү кулланудан тыш);

3) муниципаль хезмәткәрнең аңлатмалары;

4) бүтән материаллар.

4. Хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү үткөрү өчен нигез булып язма рәвештә бирелгән житәрлек мөгълүмат:

Хо кук саклау органнары, башка дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары һәм аларның вазифаи затлары;

2) сәяси партияләрнең региональ яисә жирле бүлекчәләре, шулай ук сәяси партияләр булмаган закон нигезендә теркәлгән региональ ижтимагый берләшмәләр;

3) Актаныш муниципаль районында төзелгән ижтимагый совет тарафыннан;

4) массакуләм мөгълүмат чаралары аша.

5. Аноним хәбәрләр хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү үткөрү өчен нигез була алмый.

6. Тикшерү уздырганчы хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе муниципаль хезмәткәрдән язма рәвештә аңлатма таләп итәргә тиеш. Әгәр билгеләнгән ике эш көне эчендә бу аңлатма муниципаль хезмәткәр тарафыннан тәкъдим ителмәсә, тиешле акт төзелә. Муниципаль хезмәткәрнең аңлатма бирмәве тикшерү үткөрүгә комачаулык булып тора алмый.

Муниципаль хезмәткәргә муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 17 статьясындагы 5 яисә 7 өлешендә каралган хокук бозу башкарылган очракта, тикшерү нәтижәләре турында доклад, муниципаль хезмәткәрнең язма аңлатмасы һәм башка материаллар муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча комиссиягә хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тапшырыла, ул яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) дисциплинар түләтүне куллану буенча тәкъдимнәр әзерли.

Муниципаль хезмәткәр башка хокук бозу кылган очракта тикшерү нәтижәләре турында доклад, муниципаль хезмәткәрнең язма аңлатмасы һәм башка материаллар хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) тапшырыла.

8. Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 17, 18 һәм 32 статьяларында каралган түләтүләргә кулланганда, кылынган муниципаль хезмәткәрнең коррупциячел хокук бозуның характеры, аның авырлыгы, ул кылынган хәлләр, муниципаль хезмәткәрләргә башка чикләүләргә һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу турындагы таләпләр, коррупциягә каршы тору максатларында билгеләнгән бурычларны үтәү, шулай ук муниципаль хезмәткәрләргә үз вазыйфаи бурычларын үтәүнең алдагы нәтижәләре исәпкә алына.

9. Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 17, 18 һәм 32 статьяларында каралган түләтүләр, муниципаль хезмәткәрнең вакытлыча эшкә сәләтсезлегә, ялда булуы чорларын исәпкә алмаганда, муниципаль хезмәткәрнең коррупциячел хокук бозуы турында мөгълүмат алынганнан соң алты айдан да соңга калмыйча һәм коррупциячел хокук бозу кылган көннән соң өч елдан да соңга калмыйча кулланыла. Күрсәтелгән срокларга жинаять эше буенча эш вакыты кертелми.

10. Муниципаль хезмәткәргә жәза чарасы куллану актында, аның коррупцион бозыклык эшләгән очракта, жәза чарасы куллану нигезе итеп РФның "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль законының 27.1 статьясының 1 яки 2 өлеше күрсәтелә.

Нигезләре бозылган хокук бозу һәм норматив хокукый актларны күрсәтеп, муниципаль хезмәткәргә карата жәза куллану турындагы актың күчәрмәсе яисә муниципаль хезмәткәргә карата мондый жәзаны алудан баш тарту турында, мотивлар күрсәтеп, муниципаль хезмәткәргә тиешле акт басылып чыккан көннән алып өч эш көне эчендә расписка астында тапшырыла. Әгәр муниципаль хезмәткәр күрсәтелгән расписка бирүдән баш тартса, тиешле акт төзелә.

12. Түләтүгә Федераль закон нигезендә муниципаль хезмәткәр шикаять бирергә мөмкин.

13. Әгәр муниципаль хезмәткәр түләтелгән көннән алып бер ел дәвамында муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 32 статьясындагы 1 өлешенә 1 яисә 2 пунктында каралган дисциплинар түләтүгә дучар ителмәгән булса, ул түләтелмәгән дип санала.

14. Яллаучы вәкиле (эш бирүче) муниципаль хезмәткәрдән муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы Кодексының 32 статьясындагы 1 өлешенең 1 яисә 2 пунктында каралган дисциплинар түләтүне үз инициативасы буенча, муниципаль хезмәткәрнең язма гаризасы буенча яисә аның турыдан-туры житәкчесе үтенечнамәсе буенча дисциплинар түләтү кулланылган көннән алып бер ел узганчыга кадәр төшереп калдырырга хокуклы.

15. Муниципаль хезмәткәргә карата ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат итү рәвешендәге түләтүләр куллану турындагы белешмәләр муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт үткән жирле үзидарә органы тарафыннан "Коррупциягә каршы тору турында" Федераль законның 15 статьясында каралган ышанычны югалтуга бәйле эштән азат ителгән затлар реестрына кертелә.

VIII. Муниципаль районда кадрлар эше

30. Муниципаль районда кадрлар эше

Муниципаль районда кадрлар эше түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен кадрлар составы булдыру;
- 2) муниципаль хезмәт турындагы законнар нигезләмәләрен гамәлгә ашыру турында тәкъдимнәр әзерләү һәм әлеге тәкъдимнәргә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) кертү;
- 3) муниципаль хезмәткә керүгә, аны узуга, хезмәт шартнамәсе (контракты) төзүгә, муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куюга, муниципаль хезмәт вазыйфасында биләгән вазыйфасыннан азат итүгә, муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән азат итүгә һәм аны пенсиягә чыгуга бәйле муниципаль хокукый актлар проектларын әзерләүне оештыру һәм тиешле документлар рәсмиләштерү;
- 4) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт кенәгәләрен алып бару (булган очракта), муниципаль хезмәткәрләрнең муниципаль хезмәт узу чоры өчен хезмәт эшчәнлегенә турында белешмәләр формалаштыру һәм күрсәтелгән белешмәләргә Россия Федерациясенең Пенсия һәм социаль иминият фондының мәгълүмат ресурсларында саклау өчен мәжбүри пенсия иминияте системасында индивидуаль (шәхсиләштерелгән) исәпкә алу турында Россия Федерациясенең законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшыру;
- 5) "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль законы белән билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәткәрләрнең шәхси эшләрен алып бару;
- 6) муниципаль районда муниципаль хезмәткәрләрнең реестрын алып бару;
- 7) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт таныклыкларын рәсмиләштерү һәм тапшыру;
- 8) муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфаларын биләүгә һәм муниципаль хезмәткәрләрне кадрлар резервына кертүгә конкурс үткәргү;
- 9) муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү;
- 10) кадрлар резервы белән эшләүне һәм аны нәтижәле файдалануны оештыру;
- 11) муниципаль хезмәткә кергәндә һәм аны узу чорында граждандан тарафыннан бирелә торган белешмәләргә тикшерүне оештыру һәм үткәргү;
- 11.1) дәүләт серен тәшкит итүче мәгълүматларга билгеләнгән формадагы рөхсәтне рәсмиләштерү;
- 12) муниципаль хезмәткәрләрнең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләргә турындагы белешмәләргә тикшерүне, шулай ук "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль законның 13 статьясында һәм башка федераль законнарда билгеләнгән муниципаль хезмәт белән бәйле чикләүләргә үтәүне оештыруны;
- 13) муниципаль хезмәткәрләрне муниципаль хезмәтнең хокукый һәм башка мәсьәләләргә буенча консультацияләү;
- 14) кадрлар эшенең хезмәт законнарында һәм муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында билгеләнгән торган башка мәсьәләләргә хәл итү.

30.1. Шартнамә нигезендә муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләү

1.Муниципаль хезмәтнең югары квалификацияле кадрлар составын формалаштыру максатларында жирле үзидарә органнары, мәгариф турында Россия Федерациясе законнары нигезендә һәм "Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" Федераль закон нигезләмәләрен исәпкә алып, муниципаль хезмәт өчен гражданны шартнамә нигезендә әзерләүне оештырырга мөмкин.

31. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси мәгълүматлары

1. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси күрсәткелләре-муниципаль хезмәткәр тарафыннан муниципаль хезмәтне биләү бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә яллаучы (хезмәткәр) вәкиленә кирәкле һәм турыдан-туры муниципаль хезмәткәргә кагылышлы мәгълүмат.

2. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси мәгълүматлары РФның шәхси мәгълүматлар өлкәсендәге законнары нигезендә, РФ Хезмәт кодексының 14 бүлегендә күздә тотылган үзенчәлекләре белән эшкәртелә.

32. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшен алып бару тәртибе

1. Муниципаль хезмәткәргә шәхси эш ачыла, аңа муниципаль хезмәткә керүе, аны үтәве һәм муниципаль хезмәттән азат ителүе белән бәйле рәвештә документлар кертелә.

2. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси эше 10 ел саклана. Муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән азат иткәндә, аның шәхси эше муниципаль хезмәтнең соңгы урыны буенча жирле үзидарә органы архивында саклана.

3. Муниципаль хезмәткәрнең муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән жирле үзидарә органы бетерелгәндә, аның шәхси эше бетерелгән жирле үзидарә органы функцияләре тапшырылган жирле үзидарә органына яки аның хокуклы варисына саклау өчен тапшырыла.

4. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшен алып бару дәүләт гражданлык хезмәткәренең шәхси эшен алып бару өчен билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

33. Муниципаль берәмлектәге муниципаль хезмәткәрләр реестры

1. Муниципаль районда муниципаль хезмәткәрләр реестры алып барыла.

2. Муниципаль хезмәттән азат ителгән муниципаль хезмәткәр азат ителгән көндә муниципаль хезмәткәрләр реестрыннан чыгарыла.

3. Муниципаль хезмәткәр вафат булган яисә муниципаль хезмәткәр хәбәрсез югалган дип танылган яисә аны закон көченә кәргән суд карары белән үлгән дип игълан ителгән очракта, муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәткәрләр реестрыннан үлгән (һәлак булган) көннең иртәгесе яисә суд карары законлы көченә кәргән көннең иртәгесе көнендә төшереп калдырыла.

4. Муниципаль хезмәткәрләр реестрын алып бару тәртибе муниципаль хокукый акт белән раслана.